

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ТЕАТРОЗНАВСТВА ТА
АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Пояснювальна записка
до кваліфікаційної (магістерської) роботи

**на тему: «ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ АКТОРСЬКОЇ
МАЙСТЕРНОСТІ
(РОЛЬ ГЕКАБА У ВИСТАВІ ЕВРІ ПІДА
«ТРОЯНКИ», РЕЖИСЕР ЄВГЕН ХУДЗИК)»**

Виконала: студентка II курсу, групи КМAM-21
Галузі знань Культура і мистецтво
Спеціальності 026 Сценічне мистецтво
Освітньої програми
Акторське мистецтво драматичного театру та кіно
Ступінь вищої освіти магістр
Войтів Тетяна Ігорівна

Керівник: Баша О. П.

*До захисту.
10.12.2025*

ЗМІСТ

ВСТУП ————— 3

РОЗДІЛ 1

ТВОРЧИСТЬ ЄВРІПІДА ТА ОСОБЛИВОСТІ АНТИЧНОЇ ТРАГЕДІЇ —————3

1.1. Життєвий і творчий шлях Евріпіда —————3

1.2. Художні принципи драматургії Евріпіда —————6

1.3. Трагедія «Троянки» у контексті творчої еволюції автора —————9

РОЗДІЛ 2

ДРАМАТУРГІЧНИЙ ТА ІСТОРИЧНИЙ АНАЛІЗ ТРАГЕДІЇ «ТРОЯНКИ» ———13

2.1. Історичні та політичні обставини створення трагедії —————13

2.2. Драматична структура, композиція і жанрова специфіка твору —————15

2.3. Образ Гекаби в системі персонажів трагедії —————21

РОЗДІЛ 3

РОБОТА АКТОРА НАД ОБРАЗОМ ГЕКАБИ —————24

3.1. Характеристика персонажа та її функція в ідейній структурі трагедії ——— 27

3.2. Методологічні засади роботи актора над роллю Гекаби —————31

3.3. Практична реалізація акторського задуму у сценічному втіленні —————37

ВИСНОВКИ —————39

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ —————44

ВСТУП

Сценічне мистецтво завжди перебувало на перетині естетичних, психологічних та соціокультурних процесів, а акторська творчість - у центрі цих перетворень. Роль, яку актор втілює на сцені, ніколи не існує сама по собі: вона є результатом глибокого аналізу драматургічного матеріалу, переосмислення авторського тексту, внутрішньої і зовнішньої техніки виконавця та його здатності до творчої трансформації. Саме тому дослідження акторської роботи над роллю є одним із ключових напрямків сучасного театрознавства і практики виконавського мистецтва.

Антична драматургія, зокрема творчість Евріпіда, пропонує акторам особливий пласт матеріалу - насичений міфологією, складною етичністю, глибоко психологічними конфліктами та високою емоційною напругою. Трагедія «Троянки» є одним із найсильніших творів античної літератури, що поєднує події міфологічного світу із гострими питаннями людського страждання, наслідків війни та морального вибору. Її композиція побудована на контрасті між величчю минулого й трагічністю втрати, а центральний образ Гекаби стає символом не лише поверженої Трої, а й універсальної жіночої сили, материнського болю та незламності духу.

Роль Гекаби вимагає від актора високого рівня внутрішньої техніки, гнучкого емоційного діапазону та здатності тримати напругу протягом усієї сцени. Це образ, що не дозволяє поверхневого існування на сцені: він спонукає актора до ретельного психологічного аналізу, до віднаходження індивідуальної логіки поведінки персонажа, до роботи з тілесністю, голосом, динамікою внутрішнього переживання та зовнішнього вираження. Особливу складність становить поєднання архетипної сили трагедійної героїні з глибоко людською приреченістю і тендітністю жінки.

Актуальність даного дослідження зумовлена кількома чинниками. По-перше, антична трагедія й досі залишається важливою частиною театрального репертуару, а тому сучасному актору необхідне методологічне осмислення специфіки роботи з подібним матеріалом.

По-друге, інтерес до трагедії «Троянки» постійно зростає через її співзвучність сучасним подіям, де тема війни, втрат та людської гідності набуває нового

звучання. Для акторів це відкриває простір для глибоких висновків і нових сценічних рішень.

Мета роботи - проаналізувати специфіку акторської роботи над роллю Гекаби у трагедії Евріпіда «Троянки», окреслити драматургічні й історичні аспекти твору та визначити практичні інструменти, які сприяють створенню цілісного й переконливого сценічного образу.

РОЗДІЛ 1

ТВОРЧИСТЬ ЕВРІПІДА ТА ОСОБЛИВОСТІ АНТИЧНОЇ ТРАГЕДІЇ

1.1. Життєвий і творчий шлях Евріпіда

Щоб краще зрозуміти Евріпіда, важливо уявити той світ, у якому він творив. Афіни V століття до н. е. були центром античної культури. Тут працювали філософи, оратори, скульптори, поети. Театр був не просто розвагою — це була частина політичного й духовного життя. Кожна трагедія ставала подією, схожою на теперішні громадські дебати.

До Евріпіда вже прославилися Есхіл і Софокл — драматурги, що створили класичні форми античного театру. Молодий автор вступав у боротьбу за визнання у світі, де панували великі попередники.

Евріпід належав до покоління, яке опинилося між двома епохами: героїчною, яку символізує Есхіл, і раціоналістичною, уособленою софістами. Він був свідком того, як Афіни перетворювалися на місто, де усе піддавалося обговоренню: богів, законів, моралі. З цього середовища він виніс уміння аналізувати людську поведінку й ставити запитання, які іншим здавались недоречними або небезпечними.

Проте він обрав інший шлях: зосередився не на величі богів чи долі, а на внутрішньому світі людини, її почуттях і моральних виборах. Це згодом стане його «візитівкою». Саме тому його часто називають «першим психологом сцени».